

лення, екологічної спрямованості, програми слід удосконалити, на нашу думку, у таких напрямках:

- усунути антропоцентричний підхід до вивчення матеріалу;
- у пояснювальній записці до програми виділити такі завдання: розвиток особистої відповідальності за стан збереження рівноваги навколишнього середовища, вироблення екологічно грамотної поведінки у природі, засвоєння етичних норм не лише у ставленні до членів суспільства а й до об'єктів природи;
- передбачати вивчення тем еко(біо)етичного змісту.

Сьогодні дається взнаки брак вчителів та викладачів професійно підготовлених до здійснення екоетичного виховання, адже значна їх кількість, виховувались на ідеях антропоцентризму і споживацького «підкорення природи» [3, с.7]. Тому актуальним завданням вищої школи є переосмислення змісту підготовки майбутніх вчителів на засадах еко(біо)етики.

Важливим є й те, що ідеї еко(біо)етики відповідають менталітету й особливостям духовності українського народу, що впродовж всієї своєї історії захищав пріоритети святості Життя. Тому екоетична концепція не є насильницьким нав'язуванням народу моделі майбутнього щасливого життя, навпаки, вона виходить з нашої історії, втілює в собі ідеали і сподівання кращих представників української культури [4, с.22].

На нашу думку, пріоритетним при викладанні біології на сучасному етапі розвитку суспільства повинен бути не формальний процес передачі учням знань, а виховання морально-етичних почуттів, особистої зацікавленості долею об'єктів, що вивчаються, формування партнерського, а не підкорюючого чи споживацького, ставлення до світу природи.

Література

1. Біоетика. Програма навчального курсу для студентів вищих педагогічних закладів освіти / А. В. Степанюк, Г. Я. Жирська, І. С. Назарко.- Тернопіль, 2007.- 12 с.
2. Гурина Т.П. Представлення старшокласників о ценностях // Педагогика. – 1995. - №4. – С, 45-48.
3. Дробноход М.І. Пріоритети стійкого екологічно безпечного розвитку // Філософія і соціологія освіти. —1998. —№3, —С. 5—18.
4. Кулініченко В., Пустовіт С. Біоетика як етична концепція // Науковий світ.- 2006.- №5.- С.16-22
5. Степанюк А., Герц І. Біоетика.- Тернопіль: В-во ТНПУ ім. Володимира Гнатюка, 2005.- 166 с.

РОЛЬ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Цина А.Ю. (Полтава)

Упровадження з 2005 року в Україні Державного стандарту базової і повної середньої освіти потребує відповідних змін у підготовці педагогічних кадрів для основної та старшої школи. Аналіз реального стану професійної підготовки майбутніх учителів свідчить, що ідея особистісно орієнтованого підходу до навчання залишається в основному теорією. Організація особистісно-орієнтованої спрямованості професійної підготовки майбутнього вчителя

може стати тією ланкою, що пов'яже теорію з повсякденною практичною діяльністю викладачів педвузів.

Особистісно орієнтована спрямованість професійної підготовки майбутніх учителів полягає не лише у формуванні особистості студента засобами професійно-орієнтованих дисциплін, але й у підготовці вчителя, здатного прикладом власних особистісних якостей формувати особистості вихованців.

Аналіз генезису та трансформації наукових підходів до проблеми визначення ролі особистісно орієнтованої професійної підготовки привели нас до висновків:

а) в аспекті соціально-значущих результатів особистісного розвитку майбутніх учителів:

- педагогічне стимулювання навчальної діяльності, високий рівень пізнавальності активності, спрямованості студентів внаслідок суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладачів і студентів, їх партнерства у визначенні і реалізації освітньої траєкторії, що обумовлює взаєморозуміння, тісний педагогічний контакт, взаємне задоволення спільною працею (І. Бех, А. Бойко, І. Гапійчук, Ю. Тулашвілі, А. Хоменко);
- розвиток у студентів здібностей самостійно, творчо вирішувати проблеми, що виникатимуть в їхній майбутній професійній діяльності засобами індивідуалізації навчання, враховуючи індивідуальні особливості та можливості в учинні кожного студента (А. Бойко, Л. Пуховська, Г. Терещук, І. Якиманська)
- забезпечення обумовлених освітніми стандартами меж компетентності фахівця шляхом цілісного розвитку людини як суб'єкта діяльності та спілкування впродовж професійної підготовки (Н. Муқан, А. Хоменко);
- становлення суб'єктності людини, яка має природню (здоров'я, тілесність, потреби, здібності) сутність (Е. Бондаревська);
- становлення соціальної (здатність організовувати своє життя в мінливому соціумі, в новій культурній ситуації) сутності людини (А. Бойко, Е. Бондаревська);
- становлення культурної (культура поведінки, культурна ідентифікація, творча самореалізація) сутності людини (А. Бойко, Е. Бондаревська, О. Дубасенюк, І. Зязюн, Л. Нечепоренко, Р. Паращук);
- розвиток таких функцій індивіда як вибірковість, рефлексія, пошук сенсу життя і творчість, формування образу власного «Я» шляхом зосередження уваги на особистості як такій, на її власних властивостях як родової сутності людини (В. Серіков);
- вільний розвиток кожної людини шляхом реалізації права вибору власного шляху навчання (І. Бех, С. Ветров, Н. Візньак);
- прояв особистості як суб'єкта діяльності, соціальних перетворень, становлення нових форм суспільного життя шляхом саморозвитку, самоосвіти, самореалізації (І. Бех, Н. Візньак, Л. Кравченко);
- соціальна відповідальність (І. Бех);
- формування власних поглядів студентів, свого бачення проблем і власного шляху розв'язання завдань з урахуванням їх інтересів, життєвого досвіду і індивідуальних здібностей (М. Купар, Н. Візньак);
- розкриття і використання суб'єктивного досвіду кожної особистості, що дає можливість спиратися на її здібності, інтереси, ціннісні орієнтації, надає допомогу у становленні особистісно-значущих способів пізнання шляхом організації цілісної навчально-пізнавальної діяльності (О. Гарбич);
- готовність майбутнього вчителя прикладом власних особистісних

якостей формувати властивості особистості вихованців;

б) в аспекті змін в теорії та методиці професійної підготовки майбутнього вчителя:

- пристосовування системи виховання до конкретної особистості, до її власних властивостей (Ж.-Ж. Руссо, Л. Толстой), поєднання в професійній підготовці як нормативно-доцільної діяльності суспільства, так і індивідуально значущої діяльності особистості (О. Гарбич);
- ставлення до людини тільки як до цілі, а не до як засобу (категоричний імператив Канта);
- створення умов для успішної трансформації зовнішніх впливів у внутрішню позицію студента (А. Алексюк);
- особистісна переорієнтація змісту, методів і форм навчально-виховної роботи (В. Рибалка);
- забезпечення відповідності змісту навчання і шляхів досягнення цілей професійної підготовки індивідуальним потребам і можливостям студентів засобами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Визначення ролі і місця особистісної спрямованості професійного становлення особистості та впливи на її теорію та методику дає можливість характеризувати особистісно орієнтовану професійну підготовку майбутніх учителів як складний, інтегративний феномен, який існує як соціальне та психолого-педагогічне явище.

ВРАХУВАННЯ СТАТЕВО-РОЛЬВОЇ ПОВЕДІНКИ ДОШКІЛЬНИКА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВИХОВАТЕЛЯ ДИТЯЧОГО ЗАКЛАДУ

Чайкіна Н.О., Венікова О.І. (Полтава)

Гуманізація навчально-виховного процесу в закладах освіти сприяє формуванню в дітей та учнівської молоді основ морально-психологічних поглядів на статево поведінку, шлюб та сім'ю, культуру між статевого спілкування, збагачує досвід виконання особистісних ролей у сім'ї та суспільстві відповідно до статевої належності.

Артемова Л.[1] писала, що найголовнішими завданнями у статево вихованні дітей мають стати:

1. відновлення та збагачення в суспільстві взірців чоловічої та жіночої поведінки, сфер їх реалізації, які є основним джерелом статевої ідентифікації, формування свідомості хлопчиків і дівчаток. Школа, сім'я, культурно-освітні заклади повинні орієнтуватись на виховання не дитини взагалі, а хлопчика чи дівчинки з притаманними їм психологічними відмінностями у світосприйманні, засвоєнні навичок і вмінь, у розвитку інтересів, емоційної сфери;
2. урізноманітнення джерел і механізмів засвоєння статевої моделі чоловічої і жіночої поведінки в рамках навчально-виховного процесу. Існуюча система навчання і виховання хлопчиків і дівчаток не зорієнтована на розвиток адекватних статі здібностей, вмінь і особистісних якостей. Збідненими лишаються канали реалізації маскулінності і фемінності в позаурочних видах діяльності, у творчості, іграх, у спорті, виконанні громадських справ в учнівських об'єднаннях і організаціях;
3. кожен період навчання і виховання дитини має стати сходинкою у